

Observationer i Ekerö kommun 2017

Kjell Häggvik & Jan Sondell

För artonde gången redovisas här fågelobservationer i Ekerö kommun. Någon ny art sågs inte 2017. Sammanlagt har alltså fortfarande 263 arter setts i kommunen. Under året sågs 193 arter, snösiska räknad som egen art. Vill ni veta mer om några av de redovisade fynden rekommenderas ett besök på Artportalen.

Den kungsfiskare som uppehöll sig nedanför Ekebyhovsbacken 2016 kom tillbaka 2017. Under den milda hösten har den dock inte syntts. Några arter som inte ses regelbundet på Mälarna men som sågs 2017 är ängshök, smalnäbbad simsnäppa, skräntärna, ringtrast, sommargylling samt rosenfink.

Vädret under våren, sommaren och förhösten var kallt och torrt. Sedan kom regnet och Mälaren steg kraftigt. Många arter hade sannolikt svårt att få ut ungar i normal omfattning, något som sannolikt speglar fågelförekomsten och som också visat sig under höstens matning där antalet individer för de olika arterna varit relativt låga. Det verkar som om steglits numera är vanligare än grönfink på öarna. En fågel som blivit sällsynt hösten 2017 i våra marker är varfågeln.

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Största antal uppgick till 55 ex sträckande S i en fin plog vid Gällstaö 22.11 (Jan Sondell). Vårobservationen 12.3 gav 30 ex rastande vid fågeltornsparkeringen (Janne Björk, Urpo Könnömäki). Tidigaste häckningsobservationen görs 19.3 av Bertil & Ulla Dolk av en parning i Svartsjö dämme. Paret i Bonadammen 5 ungar 25.5–1.6 (Jan Wernerman, Hasse Andersson m.fl.). Andra lokaler med häckningsobservationer är Kyrkpölen 28.4, 30.4 (Hasse Andersson), ruvande i Snorran (samma par som hade ungar i Bonadammen?) 12.5, 19.5 (Jan Wernerman, Roger Månsson) samt Svartsjövikens bl.a ruvande ruvande i Svartsjömaden 2.6 (Gigi Sahlstrand).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

2 ex ses rastande vid Svartsjövikens 19.3–24.3 (Carina Häger, Kjell Kroon, Janne Björk, Glenn Cornland m.fl.).

Bläsgås *Anser albifrons*

70 ex sträckande i Furuhem 6.10 och Sänga k:a 08.10 (Glenn Cornland). Observationerna under våren mellan 12.3 (Urpo Könnömäki, Janne Björk m.fl.) och 10.6 (Jan Wernerman).

Grågås *Anser anser*

Största antal uppgick till 1 500 ex födosökande på Mälaren utanför kyrkan på Adelsö 13.08 (Jan Wernerman). De riktigt stora talen över 1 000 ex sågs på Adelsö från 13.8 till 3.9 (Hasse Andersson, Jan Wernerman). Första grågåsobservationen 28.1 av 2 ex födosökande i Lindby (Jan Wernerman) och sista är 30+75 ex födosökande vid Svartsjövikens 21.10 (Jan Wernerman).

Kanadagås *Branta canadensis*

Största antal uppgick till 350 ex födosökande i Mastområdet 27.08 (Ola Jörnstedt), en flock inklusive en del grågäss. En annan stor flock på 300 ex rastande vid Bonadammen 3.9 (Jan Wernerman). Kanadagås observerades nästan hela året med start 17.2 i Svartsjövikens (Marianne Dannbeck). Sista observationen gjordes av 2 ex födosökande i Menhammarsvikens 31.12 (Jan Wernerman).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Största flocken uppskattades till 700 ex rastande vid Sänga k:a 8.10 (Glenn Cornland). Observationer gjordes 28.10 i Drottningholmsparken av 350 ex rastande (Sven-Erik Schultzberg). 5 ex observerades i häcktid och lämplig biotop på Adelsö 21.5 (Jan Wernerman) och 3 häckpar sågs på Fiskarholmen 1.6 (Jan Sondell).

Bläsand *Anas penelope*

Största antal uppgick till 12 ex födosökande i Kyrkpölen 26.03 (Jan Wernerman), vilket borde vara ett riktigt lågmärke. 2–4 ex rastade i Svartsjömaden och Dämnet i perioden mellan 1.6 och 10.7 (Rune Jonsson, Janne Björk, Håkan Markstedt m.fl.). Första observationerna görs 19.3 av 4 ex födosökande Kyrkpölen (Jan Wernerman) och 2 ex Menhammarsviken (Jan Wernerman, Kjell Häggvik). Den sista att lämna kommunen blir den som rastande vid Gällstaö 23.11 (Jan Sondell).

Snatterand *Anas strepera*

Största antal uppgick till 50 ex i Svartsjö däme 18.4 (Göran Möllebo). Första observationen 4 ex födosökande i Svartsjövikens 18.3 (Jan Wernerman m.fl.). Sista observationen 2 ex förbiflygande i Eldgarnsö 12.11 (Bengt Eriksson m.fl. i MOF aktivitet). Ett flertal häckningsobservationer görs varav följande noteras; Kyrkpölen i form av parning/parningsceremonier 16.4 (Hasse Andersson) och vid Svartsjö däme; 40 ex, med ett stort antal pull, 7.7 (Göran Möllebo) och 30 ex rastande med ett antal pull 9.7 och 15.7 (Rune Jonsson).

Kricka *Anas crecca*

Största antal uppgick till 150 ex födosökande i Svartsjövikens 25.3 (Jan Wernerman). Flera större ansamlingar under hösten, t.ex. 60 ex i Svartsjö däme 8.9 och 10.9 (Jan Wernerman). I Kyrkpölen samlades 36 ex 14.4, dvs. i häcktid och lämplig biotop (Hasse Andersson). Årets första var 1 ex rastande i Svartsjövikens 14.3 (Glenn Cornland) och sista var 5 ex förbiflygande vid Svartsjö däme 28.10 (Urpo Könnömäki, Kjell Häggvik).

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Största antal uppgick till 250 ex födosökande i Menhammarsviken 26.10 (Jan Wernerman). Kommentarer att notera var 22 pull i Svartsjö däme 21.6 (Bertil & Ulla Dolk) där en ungtogs av brun kärnhök och de 9 nykläckta ungar som sågs vid Gällstaö 29.7 (Jan Sondell), vilket är sent! Se också notis på sid. 36.

Stjärtand *Anas strepera*

Kommunen fick besök av 2 ex stjärtand under året i Svartsjö däme 18.3 till 19.3 (Marianne Dannbeck, Jan Wernerman m.fl.), 13.4 (Gigi Sahlstrand) samt 2 ex rastande i Kyrkpölen 22.7 (Birgit Svensson, Hasse Andersson).

Årta *Anas querquedula*

1 eller 2 årtor ses från 2.4 från Svartsjövikens fågeltorn (Rune Jonsson) och vid Svartsjö däme (Janne Björk). Observationerna fortsätter till 1.6 och de ses av många skådare.

Skedand *Anas clypeata*

Skedand anländer först till Svartsjövikens 2.4 med 2 ex som födosöker (Jan Wernerman). Största flocken på 18 ex flyger fram och åter över Fiskarfjärden och slutligen mot kanalen 3.5 (Sven-Erik Schultzberg). I april görs flera observationer som indikerar möjlig häckning, vilket bekräftas med 9 ganska små pull födosökande i Svartsjö däme 21.6 (Bertil & Ulla Dolk) samt hona med 5 pull i Svartsjö däme 7.7 (Göran Möllebo). 2 stationära håller sig i Svartsjö däme till 27.10 (Glenn Cornland).

Brunand *Aythya ferina*

Även i år vistades många brunänder i Bonadammen och den talrikaste noteringen gjordes 1.6 av 9 hannar, 3 honor (Jan Wernerman). Brunänder kunde även ses på andra lokaler, t.ex. i Ölsta med par i häcktid, lämplig biotop i Ölsta 24.4 (Jan Wernerman) och 3 ex inkl 1 ex 1k i Torslunda dagvattendamm 6.8 (Staffan Wolter, Roger Månsson). Brunänder ses mellan 18.3 1 ex i Svartsjö



Par av småskrake.

dämme (Marianne Dannbeck) och 1 ex födosökande i Bonadammen 31.8 (Jan Wernerman).

Alfågel *Clangula hyemalis*

Endast en observation av alfågel i kommunen under året då 2 ex flög förbi Rastaholm 26.4 (Jan Wernerman).

Sjöorre *Melanitta nigra*

8 ex flög in i Väntholmsviken 27.4 kl 1000, upptäcktes samtidigt som de gjorde en vändning och flög söder ut från viken (Gigi Sahlstrand). 22 minuter senare ses 8 ex rastande i Fiskarfjärden (Glenn Cornland), troligen samma individer. De 8 kan även ses av Bertil & Ulla Dolk och Kjell Häggvik.

Svärta *Melanitta fusca*

6 ex rastade i Lövsfjärden 01.05 (Glenn Cornland).

Småskrake *Mergus serrator*

5 rapporter under året varav följande angav 2 ex; förbiflygande i Fiskarfjärden 25.4 (Glenn Cornland), rastande i Sjöängen 15.5 (Janne Björk), födosökande vid Adelsö 28.5 (Jan Wernerman)

och obs i häcktid, lämplig biotop i Kyrkpolen, viken utanför 2.6 (Hasse Andersson).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Första sången hördes från Torslunda åkrarna i Sundby 4.6 (Janne Björk). Därefter noterades spel på ett 10-tal lokaler fram till 13 augusti (Jan Wernerman).

Fasan *Phasianus colchicus*

Största antal uppgick till 7 ex i Mastområdet 25.2 (Jan Wernerman).

Storlom *Gavia arctica*

Året börjar med 1 ex som ropar i natten vilket hörs på Grankulla gård, Färingsö 9.4 (Christian Lagström). Totalt 12 observationer med det största antalet som uppgick till 5 ex i tre grupper som sträckte över fjärden vid Färjstadens båtplats 28.4 (Glenn Cornland). En indikation på möjlig häckning gjordes med 2 ex i lämplig biotop Bryggghusviken, Adelsö 1.5 (Birgit Svensson, Hasse Andersson). Den sista observationen blev 2 ex förbiflygande vid Kaggeholm 30.9 (Lasse Svensson).



Par av rörhöna i Bonadammen.

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Smådoppingen lyckades med häckning i flera av våra lokaler. Observationer av ungar gjordes i Drottningholmsdammarna 4.7 (Ulf Nilsson) 1 ex pull, 1 ex 1k Bonadammen 3.9 (Mats Andersson), 2 ex 1k födosökande Svartsjö dämme 20.9 (Jan Wernerman). Talrikaste observationen blev 6 ex födosökande i Bonadammen 15.10 (Jan Wernerman).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Svarthakedoppingen kom först till kommunen då ena partnern i Torslunda paret dök upp 12.4 (Glenn Cornland). Som mest fanns 3 par i lämplig häckbiotop i Torslunda dagvattendamm 26.5 (Glenn Cornland). Övriga lokaler med svarthakedopping blev 2 ex Ölsta 24.4 (Jan Wernerman), 1 ex Bonadammen 28.4 (Birgit Svensson, Hasse Andersson), 1 ex i häcktid, lämplig biotop i Svartsjö dämme 6.6 (Jan Wernerman).

Rördrom *Botaurus stellaris*

2 ex hörs från Grankulla gård, Färingsö 9.4 (Christian Lagström) då en hörs från Eldgarnsö och den andra står i Grankullavikens vassar och tutar. Hörda rördrommar noterades under april och maj.

Ägretthäger *Casmerodius albus*

Även detta år fick vi besök av ägretthäger i Svartsjöviken (Roger Månsson m.fl.) Hägern stod och tog det lugnt i vasskanten på västra sidan dvs. mitt emot fågeltornet.

Gråhäger *Ardea cinerea*

Det största antalet noterades till 18 ex vid Kyrkpölen 25.6 (Hasse Andersson) då hägrarna kom från Lindbyhållet och kretsade över vattnet, varvid några gick ner i pölen. 2 gjorde bobygge i Norrskog Svartsjö 5.5 (Roger Månsson) och visade parningsbeteenden.

Bivråk *Pernis apivorus*

Observationer av bivråk noterades i kommunen sporadiskt mellan 26.5 (Christian Lagström) över Grankulla gård och 24.9 sträckande över Fågeltornsparkeringen (Kurt Idstam, Göran Möllebo). Intressanta kommentarer är en förbiflygande vid Adelsöfärjan 5.7 (Urpo Könnömäki, Kjell Häggvik) som uppvisade spelflykt, dvs. slår ihop vingarna, samt flera observationer där andra arter (bruna kärrhökar, ormvråk och fiskmåsar) störts sig på bivråkens närvaro.

Röd glada *Milvus milvus*

1 röd glada flög förbi fågeltornet vid Svartsjöviken 9.4 (Ingmar Paulsson).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Under året konstaterades en lyckad häckning på Ekerön, vilket fick lokal mediauppmärksamhet. Se också pärmsida 2.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

12 separata observationer av blå kärrhök gjordes under året från 21.3 Fågeltornet Svartsjöviken (Kjell Häggvik m.fl.) till 24.9 från Fågeltornsparkeringen (Glenn Cornland, Janne Björk). Övriga observationer är gjorda från ett flertal olika lokaler i kommunen.

Stäpphök *Circus macrourus*

En grupp skådare fick närkontakt med årets stäpphök vid Svartsjömaden 28.4 (Gigi Sahlstrand m.fl.) då höken kom lågt flygande från dämnet, flög utmed madens västra sida, bara 6 meter från gruppen. Fågeln flög över Svartsjövägen och följde lågt Svartsjövikens västra kant söderut.

Ängshök *Circus pygargus*

En ängshök sträckte stadigt norrut i trädtoppshöjd öster om vägen vid Parkvillorna hpl. 2.6 (Bertil & Ulla Dolk).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Vid flera tillfällen noteras 2 ex vid olika lokaler under vinter/vår- och höstperioden. Fjällvråkens ”sommar-uppehåll” skedde mellan 16.4 Väderstationen, Adelsö (Hasse Andersson, Birgit Svensson) och 16.9 Svartsjöviken (Jan Wernerman, Kurt Idstam m.fl.). Stationär närvaro var vid Svartsjöviken och även troligen på Lovö, pga. De rikliga rapporterna.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Ett mycket tidigt vårfynd, rekord för kommunen enligt Artportalen då 1 ex sträckte NO över Kungsberga 18.3 (Christian Lagström), Samma dag sågs 1 ex över Svartsjöviken 18.3 (Göran Möllebo). Sista observationen blev 1 ex sträckande S över Nockebybron på Ekerösidan 3.10 (Sven-Erik Schultzberg). Säkra häckningsobservationer gjordes då en fågel ruvade, Högholmen 23.4 (Mats Andersson), 2 ex i par ruvade i Ricksättra 6.5 (Anders Eriksson).

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Enstaka tornfalk observerades på olika platser i kommunen mellan 25.3 då 1 ex flög förbi Svartsjö dämme (Marie Markelius, Simon Karlsson) och 19.9 då 1 ex födosökande i Mastområdet (Kurt Idstam, Sven-Erik Schultzberg).

Stenfalk *Falco columbarius*

1 ex flög förbi Thorslunda 3.3 (Glenn Cornland)

och 1 ex födosökte vid vägkorset Iländavik/skär 28.4 (Bertil & Ulla Dolk).

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Årets första lärkfalksobservation är 1 ex förbiflygande i Ricksättra 6.5 (Anders Eriksson) och sista 1 ex födosökande i Svartsjö dämme 5.9 (Rune Jonsson). Ett flertal möjliga häckningar noteras varav följande indikerar säkra häckningar; 4 ex upprörda, varnande vid Kanton, hygget 30.8 (Johannes Måsviken) med kommentaren att det troligtvis ett par med två stora ungar samt 1 ex. 1k stationär Drottningholms golfbana 20.7 (Fredrik Thernlund) tiggande mat av förälder.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

10 observationer gjordes under året. Under våren sågs pilgrimsfalk från Fågeltornet, Svartsjöviken 3.4 (Janne Björk) till 20.4 och under hösten sågs falken från 21.8 till 4.10 vid Fågeltornsparkeringen (Kurt Idstam).

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Vattenrall noterades under perioden 25.2, 2 ex färska spår vid Sötvattenslaboratoriet (Jan Wernerman) till 21.10, 1 ex lockläte/övriga läten i Svartsjö dämme (Kjell Häggvik).

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Arten hördes under en kort period, mellan 2.5 från Fågeltornet (Janne Björk, Glenn Cornland m. fl), Svartsjöviken och 14.5 i Södra delen (Bertil & Ulla Dolk). I övrigt hördes även sumphönan på Eldgarnsö 4.5 (Jan Wernerman).

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Första observationerna gjordes av 1 ex 6.4 i Ölsta tegeldamm och 1 ex Rishögsdammen, Prästnibble, Färingsö (Gigi Sahlstrand). Ölstadammen är en känslig lokal men även mycket svårskådad och man skall inte gå på vallen mellan dammarna. Sista observationen var 1 ex lockläte, övriga läten i Svartsjö dämme 28.10 (Roger Månsson). 3 ex observerades i Drottningholm 4.10 (Kent

Nilsson). En del observationer indikerar möjliga häckningar, dock inte säkerställda. 1k-fåglar har dock noterats.

Sothöna *Fulica atra*

Största antal uppgick till 100 ex i Menhammarsviken 02.04 (Mats Andersson). Största antal ungar, 15 ex, sågs i Svartsjö dämlämma 3.6 (Jan Wernerman). Övriga observationslokaler med ungar var Bonadammen, Kyrkpölen, Högholmen och Gällstaö.

Trana *Grus grus*

Första observationen av 1 ex sträckande NO över Fågeltornsparkeringen 12.3 (Janne Björk). Årets största tranflock, 200 ex, sågs sträckande S en bit bort från Mastområdet över Mälaren 5.10 (Per Lönnborg), samt sista observationen var lockläte, övriga läten som hördes vid Hagalund 7.10 (Hasse Andersson). 3 ex utförde parningsceremonier i Kyrkpölen 30.4 (Hasse Andersson), då de dansade med flax och hopp en stund. I Väntholmen 2.5 noterades spel/sång (Gigi Sahlstrand). Även vid Stavsund har två spelande fåglar hållit till enligt rapport (till Jan Sondell).

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Som den årliga traditionen bjuder, inleds observationerna av strandskata med 1 ex vid Drottningholms slott 26.3 (Sven-Erik Schultzberg), där fågeln står framför slottet längst ut till vänster. Största antal uppgick till 9 ex födosökande i Kyrkpölen 25.4 (Kjell Häggvik). Sista observationen var 2 ex vid Drottningholms slott 7.8 (Petter Sahlström).

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Konstaterad häckning i Kyrkpölen med observation av 1–2 ex 1k i häcktid 22.7 (Birgit Svensson, Hasse Andersson). Par under häckningstid sågs i Älvnäs –grustäkt, Svartsjö dämlämma och Svartsjö-viken.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

I Kyrkpölen noteras 1–4 ex mellan 21.7–1.9 (Hasse Andersson, Birgit Svensson m.fl.) utom 20.8 då 10 ex observeras. I Svartsjö dämlämma ses 2 ex 16.5 (Samuel Klintefelt) och under perioden 5.8–26.8 ses 1–4 ex (Glenn Cornland, Janne Björk, Bertil & Ulla Dolk m.fl.) utom 12.8 då 12 ex ses (Jan Wernerman). En 1k-individ noteras 5.8 i Svartsjö dämlämma (Glenn Cornland).

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Som mest ses 200 ex vid Södra delen, Svartsjö-viken 13.5 (Göran Möllebo).

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

2 observationer av kustpipare; 1 ex förbiflygande över Furuhem 12.8 (Glenn Cornland) samt 5 ex rastande i Svartsjö dämlämma 20.8 (Janne Björk).

Tofsvipa *Vanellus vanellus*

En av våra tidigaste vadare anlände till kommunen 28.2 till flera olika lokaler; Älby hage (Urpo Könnömäki), Lovö kyrka (Jan-Eric Sundin), Fågeltornsparkeringen (Jan-Eric Sundin, Kjell Häggvik) och Barkarby (Fredrik Thernlund). Mest sedda blev 500 ex; förbiflygande vid Adelsö 10.8 (Jan Wernerman). Årets sista observation blev 30 ex rastande på Lovö kyrkängar 7.11 (Kurt Idstam).

Brushane *Philomachus pugnax*

Brushane observerades mellan 25.4 och 30.9. 20 ex födosökande i Svartsjö dämlämma 30.8 (Jan Wernerman).

Småsnäppa *Chalidris minuta*

2 observationer av troligtvis 1 individ rastande i Kyrkpölen, Adelsö 21.5 (Hasse Andersson, Jan Wernerman).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

1–5 ex mellan 12.5–17.5 i Svartsjö dämlämma (Rune Jonsson, Janne Björk, Bertil & Ulla Dolk m.fl.) och 2 ex i Kyrkpölen, Adelsö mellan 21.5–1.9 (Jan Wernerman, Hasse Andersson, Birgit Svensson).



Foto: Kjell Häggvik

Sträckande morkulla.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Årets spovsnäppa sågs rastande och födosökande i Svartsjö dämlämma 20.7 och 22.7 (Gigi Sahlstrand, Lotta Berg, Janne Björk, Bertil & Ulla Dolk m.fl.).

Kärrenäppa *Calidris alpina*

1 ex observeras först i Svartsjö dämlämma 10.5 (Jan Wernerman), följt av 1 ex. 1k 9.7 (Rune Jonsson) och 1–10 ex ses 4.8–12.9 (Kjell Häggvik m.fl.). Observationerna i Svartsjö dämlämma mellan 30.8–8.9 noterar individer som är 1k. I Kyrkpölen, Adelsö ses 1 ex 21.7 (Bertil & Ulla Dolk, Hasse Andersson, Birgit Svensson) såväl som 5.8 och 27.8 (Hasse Andersson, Birgit Svensson).

Dvärgbeckasin *Limnocyptes minimus*

Enda observationen under året var 1 ex födosökande i Svartsjömaden 26.2 (Jan Wernerman).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

1 ex hördes kort spelande från Södra delen stående i Fågeltornet, Svartsjövikens 17.5 (Janne Björk).

Morkulla *Scolopax rusticola*

Morkulla hörs först i Furuhem 31.3 (Glenn Cornland) och sist i Hagalund, Adelsö 9.7 (Birgit Svensson, Hasse Andersson). Största antal uppgick till 3 ex spelflygande i Prästnibble 7.4 (Gigi Sahlstrand).

Myrspov *Limosa lapponica*

1–2 ex rastar och födosöker i Svartsjö dämlämma mellan 4.8–7.8 (Kjell Häggvik m.fl.).

Småspov *Numenius phaeopus*

7 ex rastar vid Svartsjövikens på plöjd åker vid tornparkeringen 10.5 (Jan Wernerman). 1 ex

klev upp på en sten i hagen framför växthuset när Glenn Cornland passerade i Västra fårhagen 18.5. Sista observationen var 1 ex födosökande i Svartsjö dämme 27.7 (Roger Månsson).

Storspov *Numenius arquata*

21 rapporter på vårsträcket mellan 13.4 och 7.5 och 3 rapporter på hösten mellan 24.6 och 20.8. Största antal uppgick till 17 ex förbiflygande i Eldgarnsö 7.5 (Jan Wernerman).

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Häckningsobservationer av 1 ex som flyger runt, lockar, sjunger och utför spelflykt vid Växthusdammarna 17.4–19.4 (Glenn Cornland).

Svartsnäppa *Tringa erythropus*

En av våra större och vackra Tringa-vadare fanns hos oss större delen av perioden mellan 1.5 och 16.9, noterat i Svartsjö dämme, Svartsjöviken (Jan Wernerman). Mest sedda var 6 ex i Kyrkpölen 24.6–25.6 (Bertil & Ulla Dolk, Hasse Andersson) och i Svartsjö dämme 14.8 (Bertil & Ulla Dolk) samt 26.8 (Kurt Idstam). Den har noterats även vid Thorslunda 29.6 (Glenn Cornland).

Gluttsnäppa *Tringa nebularia*

1 ex rastande i Kyrkpölen 29.4 (Hasse Andersson) och de sista 3 ex i Svartsjö dämme 17.9 (Göran Möllebo). Största antal uppgick till 8 ex rastande i Svartsjö dämme 5.8 (Janne Björk). Övriga lokaler som notarat var Bonadammen 5.8–10.8 (Hasse Andersson, Birgit Svensson, Jan Wernerman) och Furuhem, Torslunda 25.6 (Glenn Cornland).

Drillsnäppa *Actitis hypoleucos*

Drillsnäppa noterades mellan 28.4, 1 ex spel/sång vid Färjestadens båtplats (Glenn Cornland) och 27.8 1 ex i Svartsjö dämme (Göran Möllebo). Häckningsbeteende noterades vid ett antal tillfällen dock ej säkerställda häckningar. Den troligaste häckningen var i Väntholmsviken där 2 ex i par upprört varnande 22.5 (Gigi Sahlstrand).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

1 ex sågs rastande i Kyrkpölen, Adelsö 31.5–1.6 (Hasse Andersson, Jan Wernerman) och 1 ex rastade i Svartsjömaden 1.6 (Rune Jonsson, Janne Björk, Håkan Markstedt).

Dvärgmå *Larus minutus*

Årets enda observation var 1 ex förbiflygande vid Kurön 9.7 (Adam Stålnäbb).

Skrattmå *Larus ridibundus*

Största antal uppgick till minst 3 000 ex i Lövfjärden 13.4 (Dag Lanerfeldt). Även i Svartsjö dämme noterades stora antal; 250 ex 21.4 (Rune Jonsson) och 320 ex 10.4 (Bertil & Ulla Dolk).

Silltrut *Larus fuscus*

Silltrut noteras mellan 25.3, 2 ex förbiflygande vid Grankulla gård (Christian Lagström) och 26.9 1 ex rastande vid Drottningholmsbron (Ari Määttä), varav det största antalet uppgick till 50 ex på Lövfjärden 13.4 (Dag Lanerfeldt). En ljusmantlad silltrut noteras såsom tidigare år på Drottningholmsbron. I det fall rastillhörighet fastställs är den av underarten *Larus fuscus graellsii*. Den ljusmantlade silltruten sågs 16.7 samt 10.8–3.8 (Sven-Erik Schultzberg m.fl.). Häckningsobservationer gjordes i Svartsjömaden/Svartsjö dämme 16.5–19.8 och Torslunda dagvattendamm 3.5–28.6, i båda fallen med upp till 2 ungar (Glenn Cornland, Gigi Sahlstrand m.fl.).

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

7 observationer under året, 1 ex födosökande Malmviks strandängar 11.5 (Sven-Erik Schultzberg), 1 ex förbiflygande Hagaringen 6.6 (Bertil & Ulla Dolk), 1–3 ex rastande Svartsjö dämme 16.7–17.7 (Gigi Sahlstrand, Staffan Wolter m.fl) samt 1 ex adult och 1 ex 1k födosökande Väntholmsviken 19.8 (Gigi Sahlstrand). Observationen i Väntholmsviken är precis som förr om åren då det kommer en eller två vuxna skräntärnor in i viken med en tiggande unge efter sig, på väg söder ut.



Gluttsnäppa och drillsnäppa.

Fisktärna *Sterna hirundo*

Året var mediaintensivt för fisktärnorna i samband med att högvakten vid Drottningholms slott ansökte om skyddsjakt på de aggressiva tärnorna. Skyddsjakt beviljades försvarsmakten enligt MOFs förslag på det sättet att samtliga ägg lagda av fisktärnor och reden inom ett avgränsat område fick förstöras, dock fick man ej ta till vapen. Tillståndet var tidsbegränsat och i övrigt etiskt reglerat. Största noterade antal var 100 ex i lämplig häckbiotop vid Fiskarholmen 6.6 (Jan Sondell). Ungar finns rapporterade vid Kaggeholm 17.7 (Conny Kroon) och Svartsjömaden 20.7 (Gigi Sahlstrand, Lotta Berg).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

2 observationer av silvertärna; 1 ex förbiflygande vid Sänga-Nibbla båtplats 28.4 (Glenn Cornland) och 6 ex förbiflygande vid Färjstaden 30.4 (Jan Wernerman).

Skogsduva *Columba oenas*

Vinterfynd: 8 ex förbiflygande Lovö prästgård hpl. 28.2 (Ola Jörnstedt), 1 ex spel/sång Klippans väg, Väntholmsviken 26.2 (Gigi Sahlstrand), 2 ex förbiflygande Adelsö 25.2 (Jan Wernerman), upp till 26 ex födosökande Skå kyrka 24.2 (Bertil & Ulla Dolk, Gigi Sahlstrand), 2 ex förbiflygande Lovö kyrkängar 19.2 (Jan Wernerman), 1 ex spel/sång Ekerö kyrka 18.2 (Per Lönnborg) och 2 ex födosökande Mastområdet, Lovön 16.2 (Sven-Erik Schultzberg). Mest sedda var 120 ex rastande vid Kumlavägen -Tuna, Skå 7.3 (Glenn Cornland).

Ringduva *Columba palumbus*

Största noterade antal uppgick till 1 000 ex födosökande på gårdet väster om Fågeltornsparkeringen 23.8 (Bertil & Ulla Dolk).

Turkduva *Streptopelia desaocto*

Årets enda observation var 1 ex rastande på



Foto: Kjell Häggvik

Jorduggla.

infartsparkeringen i Tappström 21.6 (Janne Björk).

Gök *Cuculus canorus*

52 noteringar av gök gjordes under året mellan 11.5 och 20.8.

Berguv *Bubo bubo*

Berguv som är en skyddad art har setts på öarna, men detaljer redovisas ej här.

Kattuggla *Strix aluco*

Flest observerade var 3 ex lockläte, övriga läten i Furuhem 27.1 (Glenn Cornland) och häckningsobservationen av en gammal uggla med 2 ungar som häckat i en ek på Gällstaö 27.5 (Jan Sondell).

Hornuggla *Asio otus*

Första observationen var 1 ex lockläte, övriga läten vid Drottningholms golfbana 26.3 (Per Thyberg). Ett flertal häckningsobservationer från olika

lokaler i kommunen; Drottningholms golfbana/mastområdet, Lovön 10.6–3.6 1–3 ex varav 2 ex tiggande ungar (Kurt Idstam, Carina Häger, Kjell Kroon m.fl.); Skytteholms golfbana 14.6–21.6 1 ex adult +1–2 pulli (Linus Brobacke, (Bertil & Ulla Dolk); noterad pulli Barkarby 14.6 (Linus Brobacke), 1 ex pulli lockläte, övriga läten Landholmen 19.6 (Kjell Häggvik, Janne Björk, Gigi Sahlstrand) samt 2 pulli Sänga-Säby, Långskärs gård 15.7 (Jesper Norrby).

Jorduggla *Asio flammeus*

10 observationer av jorduggla; Svartsjövik 1 ex 12.3–17.3 samt 14.5–15.5 (Janne Björk, Robin Brorsson m.fl.), 1 ex födosökande i Mastområdet 3.5 (Jan Wernerman), 1 ex i Väsby hage naturreservat 16.5 (Helle Skånes m.fl.) samt 1 ex födosökande vid Kanton-Golfbanan, ängen mot Drottningholmskolan 24.6 (Carina Häger, Kjell Kroon).



Gökghona.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Vår trogna vinterkungsfiskare visade sig vid diket i år igen nedanför Ekebyhovsbacken, när kylan slog till mellan 8.1 (Kjell Häggvik) och 26.2 (Kurt Idstam m.fl.). Fågelskådare och övriga naturintresserade uppmanas att respektera avståndet till fågeln och inte gå närmare än lägerplatsen nedanför scoutstugan. Övriga lokaler där praktfågeln observerats var Tappström 14.1–15.1 (Marianne Dannbeck m.fl.) och Svartsjö kanal 26.7 (Örjan Gauffin).

Göktyta *Jynx torquilla*

Talrikaste observationerna gjordes på Eldgarnsö där 5 ex hördes som mest med spel/sång 12.5 (Ulf Elman). Tidigast var 1 ex spel/sång i Thorslunda 19.4 (Glenn Cornland) och sist 1 ex lockläte, övriga läten i Grustaget vid Träkvista.1.10 (Per Lönnborg). Omkring 20 revirhävdande hanar har rapporterats från de olika lokalerna i kommunen.

Gröngöling *Picus viridis*

Största antal som observerades var 3 ex lockläte, övriga läten vid Kageholm 30.9 (Lasse Svensson).

Spillkråka *Dryocopus martius*

Spillkråkan är allmänt förekommande i hela kommunen och 2 ex har observerats på ett flertal lokaler.

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Mindre hackspett finns i stort sett hela kommunen och flest skådare har observerats den på Eldgarnsö.

Trädlärka *Lullula arborea*

Sjungande fåglar: 1 ex Furulunden 21.3 och 23.3 (Glenn Cornland), 1-3 ex Grustaget, Älvnäs 8.4 (Per Lönnborg), 9.4 och sedan fortsatt i april – maj, samt 1 ex Löten, Bonavik 9.4 (Jan Wernerman) och 1 ex Frutorp, hygge söderut 21.5 (Hasse Andersson). Sträckande fågel sågs först

över Furuhem 18.3 (Glenn Cornland) och sist vid Kaggeholm 30.9 (Lasse Svensson).

Sånglärka *Alauda arvensis*

Största antal var 105 ex sjungande vid Svartsjövik 9.4 (Jan Wernerman). Sånglärka observerades 28.2 i Barkarby (Fredrik Thernlund) till 22.10 vid Mastområdet (Staffan Wolter).

Backsvala *Riparia riparia*

Största antal som noterades var i Löten 300 ex som besökte bebott bo 1.7 (Bengt Legnell). Vid tillfället var det 6-700 bohål. Det fanns flera kolonier varav den stora kolonin i den norra delen delvis övergavs och två nya kolonier uppstod. Bobygge noterades först i Löten 17.5 (Bengt Legnell). Första observationen på Ekerö var 25 ex obs i häcktid, lämplig biotop i Snorran 12.5 (Jan Wernerman) och sista var 1 ex förbiflygande vid Bonadammen 20.8 (Jan Wernerman m.fl.). Häckningsobservation gjordes även i grustäkten, Älvnäs 28.5 av 2 ex i par bobygge i (Bertil & Ulla Dolk). Övriga lokaler där backsvalor noterades var Svartsjö dämme, Kyrkpölen, Menhammarsviken och Snorran.

Hussvala *Delichon urbicum*

Hussvala sågs från 3.5 i Svartsjö dämme 3 ex förbiflygande i (Janne Björk). Noterade häckningsobservationer: 10 ex besöker bebott bo nära Bonadammen 17.5 (Urpo Könnömäki, Kjell Häggvik), 12 ex besöker 11 bebodda bon på gaveln av Birkamuseet och 1 bo i gaveln ett av husen i hamnen på Björkö 7.6 (Torun Zachrisson) samt 2 pulli på Björkö 9.7 (Adam Stålnäbb).

Trädpiplärka *Anthus trivialis*

Trädpiplärka sågs 24.4–30.9 (Klippans väg Gigi Sahlstrand, Kaggeholm Lasse Svensson), varav flest var 6 ex sjungande på Eldgarmsö 7.5 (Jan Wernerman).

Ängsplärka *Anthus pratensis*

Första fåglarna hörs från Helgö kanal, 18.3 2 ex

lockläte, övriga läten (Urpo Könnömäki) och sista 5 ex ses flyga förbi vid Mastområdet 21.10 (Jan Wernerman). Flest var 50 ex vid Svartsjövik 17.4 (Göran Möllebo) och sträckande S vid Kaggeholm 30.9 (Lasse Svensson).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Endast ett fynd, Fågeltornsparkeringen, Svartsjö 12.9 (Janne Björk).

Gulärka *Motacilla flava*

Nordiska gulärkor rastade på Gällstaö 3, 8 och 15.5, 1, 1 resp. 4 ex. (Jan Sondell). Minst 5 par häckade på Malmsviks strandängar 22.6 (Jan Sondell). Vid Svartsjö dämme sågs 10 ex 7.7 (Göran Möllebo). Se också sid. 15.

Strömstare *Cinclus cinclus*

Sågs vid Rastaholm och Mariaön 1.1 (Bertil & Ulla Dolk, Urpo Könnömäki), 3.1 (Janne Björk, Glenn Cornland), 4.1 (Kjell Häggvik), 6.1 (Kjell Wernerman) samt Ekebyhovsbacken 8.1 (Per Lönnborg och 9.1 (Gigi Sahlstrand). På stranden vid Hallsta, Adelsön sågs inte mindre än 5 ex 23.11 (Bo Thörnquist).

Sidensvans *Bombus garrulus*

Som mest 200 ex på Gällstaö 1.3 på utkastade gamla äpplen (Jan Sondell).

Rödhake *Erithacus rubecula*

Vinterfynd: 10 janarifynd och 4 decemberfynd.

Blåhake *Luscinia svecica*

Ett vårfynd – 14 maj i Kungsberga (Tony Robsén Gunmar). 4 ex sågs 1 september Vid Fäladan, Torslunda (Glenn Cornland). Perioden 1–30 sept. ytterligare 18 fynd av 1–3 ex. Sista blåhaken sågs i Väsby hage 15.10 (Jan Wernerman).

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

En hona rastade vid parkeringen, Eldgarmsö 7.4 (Bertil & Ulla Dolk).



Foto: Kjell Häggvik

Sjungande gräshoppsångare.

Dubbeltrast *Turdus vicivorus*

Många fynd i januari – februari och i december oftast i anslutning till mistelbestånd. Ett 10-tal sommarobservationer kan eventuellt sättas i samband med häckning.

Ringtrast *Turdus torquatus*

Två fynd, en hane på Lovön 19 april (Göran Ström) och en hona vid Menhammarsviken 14 maj (Jan Werneman, Urpo Könnömäki).

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

En fågel höll till i Lundhagen 12–26.12 (Björn Edman).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

1 ex Mastområdet 15.5–23. 5 (Per Lönnborg

m.fl.), Fågeltornet, Svartsjövik 17.5–23.5 (Janne Björk m.fl.) och 1–3 ex 25.5–16.6 (Christian Lagström m.fl.).

Kärrsångare *Achrocephalus palustris*

Årets första spelade vid Väntholmsviken 22.5 (Gigi Sahlstrand), sedan hörd på 11 platser perioden 28.5–10.7.

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Årets enda fynd är från Svartsjövik 10.6 (Göran Möllebo, Bertil & Ulla Dolk, Janne Björk).

Härmsångare *Hippolais icterina*

Ca 8 sjungande fåglar har rapporterats i år vilket är färre än normalt. Flest rapporter kommer från Eldgarnsö.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Noterad i kommunen från 2.4 (Per Lönnborg) till 15.9 (Jan Werneman). 10 sjungande fåglar har hörts i perioden 13 maj till 10 juni, vilket kan tyda på häckning.

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Många fynd under vintern efter flera milda vintar. Ca 20 fynd i januari – februari och 6 fynd i december.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

1 ex sjöng i Torslunda 30.5 (Jan Bjötk, Glenn Cornland) och 1 ex sjöng vid Menhammarsviken 6.6 (Kurt Idstam).

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Inga vinterfynd. Den första skäggmesen ses 2 april i Menhammar (Jan Werneman, Kjell Häggvik). Sedan ett 30-tal fynd på 1–4 ex fram till 1.11 (Jan Werneman). En flock på 15 ex ses 1.9 (Jan Werneman).

Varfågel *Lanius excubitor*

52 rapporter 2017 jämfört med 82 år 2016. Det är främst hösten 2017 som varfågeln blivit sällsynt. Bara 8 rapporter jämfört med 23 hösten 2016. Troligen var häckningssäsongen 2017 dålig jämfört med 2016.

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Lockläte noterat 30.12 Husby-Munsö (Torbjörn Rosén), 1 ex förbiflygande Väsby hage 31.12 (Göran Mällebo och lockläte Eldgarnsö likaledes 23.12 (Torbjörn Rosén). Arten är alltså verligen sällsynt i kommunen.

Råka *Corvus frugileus*

1 ex Mastområdet 31.1 (Bertil & Ulla Dolk). I övrigt 27 rapporter om 1–5 ex unger sträckperioden mars – maj.

Stare *Sturnus vulgaris*

Vinterfynd: 4 januarifynd varav 9 ex 3.1 (Gigi Sahlstrand).



Foto: Kjell Häggvik

Nötkråka.

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Två fynd; Askanäs 13.5 (Raul Vicente) och Väsby hage 4-6.6 (Kjell Häggvik, Urpo Könnömäki).

Bergfink *Fringilla montifrigilla*

Vinterfynd: På fågelmatning vid Ekebyhovs slott har upp till 15 ex setts perioden 15.11–24.12 (Roger Månsson m.fl.).

Vinterhämsling *Carduelis flavirostris*

2 ex Knalleborg 24.3 (Staffan Wollter) och 2 ex Sänga-Nibbla (Glenn Cornland).

Snösiska *Acanthis flammea exilipes*

Tre fynd; 2.11 Svartsjövik (Kjell Häggvik), Torslunda 9.11 (Glenn Cornland och likaledes 9.11 Väntholmsviken (Gigi Sahlstrand).

Steglits *Carduelis carduelis*

Som mest 90 ex vid Mastområdet 22.9 (Ola Jörnstedt).

Grönfink *Chloris chloris*

Grönfinken verkar nu vara mindre vanlig än steg-

lits. Högsta rapporterade antal är 50 ex, Hogsta, Lovön 2.9 (Jan Werneman).

Tallbit *Pinicola enucleator*

1 ex förbiflygande Torslunda 2.11 (Glenn Cornland).

Mindre korsnäbb *Loxia curvirostra*

31 rapporter om som högst 30 ex Grustaget, Träkvista 23.9 (Per Lönnborg).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

3 rapporter om som mest 6 ex, Torslunda 2.1 (Glenn Cornland).

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

1 ex sträckande Torslunda 2.8 (Glenn Cornland), 2 ex Lindhaga 2.8 (Janne Björk) och 1 ex Prästnibble med mindre korsnäbbar 10.8 (Gigi Sahlstrand).

Rosenfink *Carpodactus erythrinus*

4 fynd; Svartsjövik 21.5 (Maria Alsterlund), 23.5 (Janne Björk), Ekerö k:a 10.6 (Jonas Ekwall) och Brunna 10.6 (Per Lönnborg).

Lappsparrv *Calcarius lapponicus*

Bara ett fynd. Fågeltornsparkeringen, Svartsjö, överflygande 8.4 (Eva Karlsson, Gigi Sahlsten).

Videsparrv *Emberiza rustica*

1 ex öppet uppträdande på stag i mastområdet, Lovön 25.9 (Fredrik Thernlund).

Snösparrv *Plectrophenax nivalis*

3 fynd; 2 ex Fågeltornsparkeringen, Svartsjö, 19.3 (Janne Björk), 15 rastande, Svartsjö dämme 26.4 (Bertil & Ulla Dolk) och 1 ex Torslunda 20.10 (Glenn Cornland).



Foto: Kjell Häggvik

Steglits på tistel.